

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา อีกทั้งต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดขึ้นทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2546 : 1-14)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศขับเคลื่อนนโยบายประจำปี 2550-2551 รองรับกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ของกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยกำหนดกิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดเน้นของกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย การแสวงหาแนวทางยกระดับคุณภาพของนักเรียน โดยการช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ให้สามารถอ่านออกเขียนได้อย่างทั่วถึง ด้วยการส่งเสริมการอ่าน และการเขียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้ความสำคัญของการอ่านและการเขียน โดยกำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า” เพราะการอ่านและการเขียนเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสวงหาความรู้ และการพัฒนาในทุกด้าน

จากการสำรวจข้อมูลนักเรียนที่อ่านออกเขียนได้และอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่านักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มีจำนวนร้อยละ 64.48 เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ร้อยละ 36.92 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นชั้นสูงสุดของช่วงชั้นที่ 1 ที่ต้องมีการประเมินทักษะการอ่าน การเขียน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการผ่านช่วงชั้น จากความสำคัญของการอ่านและการเขียนดังกล่าว โรงเรียนอนุบาลบึงสามพันจึงกำหนดโครงการประเมินผลการอ่านและการเขียนของนักเรียนเพื่อนำผลที่ได้มา

พัฒนาปรับปรุง และจากการประเมินผลด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบึงสามพัน ปีการศึกษา 2549 ผลปรากฏว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 92 คน อ่านหนังสือไม่ออก และอ่านหนังสือไม่คล่อง 18 คน คิดเป็นร้อยละ 19.56 เขียนหนังสือไม่ได้ และเขียนหนังสือไม่คล่อง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.83 รวมนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่องชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีทั้งหมด 39 คน คิดเป็นร้อยละ 42.39 (แบบสำรวจข้อมูลการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การอ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบึงสามพัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2549)

เพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ผู้วิจัยจึงหาวิธีเสริมทักษะการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนอ่านออกเขียนได้ โดยศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ธอร์นไดค์ได้กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบุคคลว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลพร้อมที่จะกระทำ ถ้ากระทำซ้ำ และยิ่งทำมาก ความชำนาญจะเกิดขึ้นได้ง่าย (สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม, 2522 : 39) แบบฝึกทักษะเป็นแบบฝึกหัดที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะ ให้เด็กได้ทำงานตามลำพังโดยมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ทำให้ครูทราบความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของนักเรียน “แบบฝึกทักษะจัดเป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง ที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น” (สุนันทา สุนทรประเสริฐ : 2547 ,32) ดังนั้น แบบฝึกทักษะจึงนับเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นเพื่อให้ นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยได้ ซึ่งทักษะการอ่านและการเขียนนั้นเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้สาระต่างๆ ทั้งยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอีกด้วย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คำที่เป็นปัญหาด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำได้

1. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. แนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยในระดับชั้นอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย มีขอบเขตการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอนไว้ 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์คำที่เป็นปัญหาด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาและวิเคราะห์คำที่เป็นปัญหาด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

เอกสารแสดงข้อมูลการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การอ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบึงสามพัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2549

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ คำที่เป็นปัญหาด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีเนื้อหาเรียงลำดับอักษรจากคำสองพยางค์ และคำสามพยางค์ขึ้นไป โดยแบ่งตามลักษณะของคำ ดังนี้

1. การอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ
2. การอ่านและการเขียนสะกดคำที่มีกาวินต์
3. การอ่านและการเขียนสะกดคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลในการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย คือ

1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมขององค์ประกอบของแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทย
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลบึงสามพัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 15 คน เพื่อปรับปรุงลำดับขั้นตอนของการฝึกอ่านและเขียนสะกดคำ และความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหา ความเหมาะสม สอดคล้องในองค์ประกอบของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทักษะในการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียน หลังเรียน ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลบึงสามพัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 32 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลบึงสามพัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 32 คนที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัญหาด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยได้

แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ หมายถึง สื่อการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียน ประกอบด้วย รูปภาพ เนื้อหากการฝึกอ่านสะกดคำ และการฝึกเขียนคำที่เป็นพื้นฐานในการเรียน ที่เรียงลำดับจากคำสองพยางค์ และคำสามพยางค์ แบ่งเป็น 3 ฉบับ คือแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำควบกล้ำ , คำที่มีกาวินต์และคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ หมายถึง คุณภาพของแบบฝึกทักษะ ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมตามแบบฝึกการอ่านและการเขียนสะกดคำทั้ง 3 ฉบับ

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบทำยบทเรียนของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำทั้ง 3 ฉบับ

ทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการแปลตัวอักษร โดยการผสมผสานระหว่างพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และออกเสียงได้ถูกต้อง รวมทั้งสามารถเขียนคำจากความหมาย หรือรูปภาพได้ถูกต้อง ทั้งที่เป็นคำควบกล้ำ , คำที่มีกาวินต์ และคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียนสะกดคำภาษาไทย ในด้านต่าง ๆ เช่นด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบรูปเล่ม ภาษา และการสื่อความหมาย ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)